

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 8, 4 – 15

Text: Oz 6, 1 – 6 „Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže. Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít. Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přejde k nám jako přivaly dešťů a jako jarní déšť, jenž svažuje zemi.“ Co mám s tebou dělat, Efrajime? Co mám s tebou dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí. Proto jsem je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo. Chci milosrdenství, ne obět', poznání Boha je nad zápal.

V prvních třech verších 6. kap. knihy Ozeáš čteme to, co vyznávali lidé v Izraeli. Jsou to velice krásná a zbožná slova. Jen si to znovu poslechněte: "Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže. Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít. Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přejde k nám jako přivaly dešťů a jako jarní déšť, jenž svažuje zemi." Je to krásné vyjádření důvěry v Hospodina, slovo plné naděje, víry v Boží milosrdenství, je to zbožná touha po Boží blízkosti a po jeho požehnání. Z celého srdce se k tomuto vyznání rádi připojíme. Říci: „Vraťme se k Hospodinu“ – to je přece rozhodnutí k obrácení, k poslušnosti, k víře. „Poznávejme Hospodina“, to je to, k čemu se máme navzájem povzbuzovat. A přesto je tento krásný projev zbožnosti podroben prorocké kritice. To nás na tom zaráží. Vždyť, co je na takové zbožnosti špatného?

Odborníci na textovou kritiku přišli na to, že tento tak zbožný text, je údajně citací liturgických formulí při nějaké kající slavnosti. Není to spontánní projev lidského srdce zasaženého mocí Ducha svatého, ale mechanické odříkávání naučených frází tak, jak bylo zvykem při každoročně se opakujících svátcích. A někteří vykladači se dokonce domnívají, že použité výrazy jako „rozsápal“ „obživí“, „lijavec“, atd. jsou převzaté z okruhu baalovských, tedy pohanských kultů. To by znamenalo, že bohoslužba se pro Izraelce stala záležitostí cyklicky se opakujících rituálů, tak jako se působení pohanských božstev vnímalo jako cyklické každoroční opakování přírodních jevů. Jako po dlouhé zimě se opět dostaví jaro či jako po letním žáru nastanou podzimní lijavce, tak se musí Hospodin samozřejmě k lidu vrátit. Stačí se jen zapojit do opakujícího se liturgického dění, a člověk může být bez starosti. Jako po zimě přijde jaro, tak se Bůh nad svým lidem zase smiluje. Stačí jen zachovat liturgii.

Nepřipomíná vám to, bratři a sestry, i dnešní zaběhané církevní pořádky? Liturgický, církevní rok nebo naše křesťanské zvyky? Nebo v životě: Po narození dítěte křest, pak confirmace, pak církevní svatba a nakonec pohřeb. Nebo v bohoslužbách: Píseň, kající modlitba s liturgickou prosbou o smilování, vyslechnutí kázání, účast na večeři Páně, přímlyvy, požehnání. A jestliže ve všední dny žiji podle své libosti a nestarám se o Boží vůli, pak stačí, když v neděli jdu do kostela, tam se pomodlím, a všechno je zase v pořádku. A tak to jde týdny a roky pořád dokola a s mým životem se vůbec nic neděje. Není to pohyb kupředu, ale točení se v začarovaném kruhu. V našem životě se to jaksi „zacyklí“, stane se s toho „koloběh“ práce a kostela, práce a kostela, práce a kostela a přestane to být vývoj odněkud někam. Přestane to být duchovní růst a pokrok. Takto cyklicky prožívaná víra je však charakteristická pro pohanská přírodní náboženství. A je charakteristická také tím, že takový uzavřený kruh je neproniknutelný ani zvnějšku dovnitř, ani zevnitř ven. Tzn. že těžko se do toho může zapojit někdo z venku, protože on odněkud přišel a také chce někam dospět. A my zase nejsme schopni s takovým člověkem ujit kus jeho cesty, protože se točíme stále jen v tom svém zaběhaném způsobu a zvyku. Jiným rysem koloběhu víry je neschopnost skutečného pokání, protože pokání znamená pokrok. Pokání neznamena litovat svých hříchů proto, abych se vzápětí opět s chtivostí vrhnul do náruče téhož pokušení. Pokání je touha svých hříchů litovat a více je neopakovat. Víra nás křesťanů někdy stagnuje na místě právě proto, že se točí v koloběhu hříchu, vyznání vin a nového upadnutí do hříchu. Ano, každý křesťan musí činit pokání vždy znovu a znovu. Žijeme na každý den z Boží milosti. Ale jestliže z ní opravdu žijeme, pak ta Boží milost nás zároveň proměňuje. Jinak jsme jako ten nemilosrdný služebník z Ježíšova podobenství, kterého královská milost nijak nezměnila. Řecké slovo „metanoia“, česky pokání, znamená změnu. Tzn. že každé opravdové pokání mě nějakým způsobem změni, posune o kousek dál na cestě víry. Třeba tak, že mě to posune směrem k větší pokoře, že si čím dál víc budu uvědomovat svou slabost a křehkost a budu se zbavovat duchovní namyšlenosti a pýchy. Jestliže jako křesťan činím ve svém životě opravdové pokání, pak by můj život a mé myšlení mělo vypadat jinak než před deseti či dvaceti lety. Ale my se někdy točíme stále na místě nebo to jde s námi dokonce z kopce. Je to dáno tím, že nečiníme ve svém

životě opravdu hluboké pokání. Učiníme v kostele, jak se mezi teology říká, „úkon kajícínosti“, latinsky „actus penitentiae“, tedy zapojíme se do té části liturgie, která nese tento název, a to je pro nás pokání. Tím jsme s pokáním hotovi. Anebo podlehneme nějakému momentálnímu silnému dojmu z kázání, na chvíli „povzneseme duši k Bohu“, ale jakmile nás pocit duchovního „rozvlažení“ opustí, pak jsme zpátky tam, kde jsme byli. Jaká je ta naše zbožnost? Je závislá na našich pocitech nebo má solidnější základ?

„Co mám s tebou dělat, Efrajime? Co mám s tebou dělat, Judu?“ Tuto otázku si nad námi klade sám Bůh. „Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí.“ Prorok, který tu vyjadřuje Hospodinův pohled na věc, bere kupodivu naše projevy zbožnosti vážně. Neříká, že naše zbožnost nic není. I to vyznání v kostele je jakési „povznesení duše k Bohu“. Ale prorok negativně hodnotí to, že ty naše projevy zbožnosti mají tak krátký dech. Je to jako v tom Ježíšově podobenství o rozsévání. Některým vydrží oslovení Božím slovem a odhodlání ke zbožnému životu třeba jenom po dobu dětství, než je, jak se říká, „život naučí“. Někteří, když se ožení nebo vdají, tak je starosti o vezdejší věci duchovně otupí. A pak jsou i takoví, kterým to nevydrží ani do nedělního oběda. Jak vyjdou z kostela, tak se zase vrátí tím koloběhem života tam, kde byli, než do kostela vešli. „Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí.“ říká Hospodin.

„Proto jsem je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo.“ Je to nevděčná role být Hospodinovým prorokem. Člověk by chtěl potěšovat a chlácholit, a přitom musí otesávat a ubíjet. Otesávání, kdy lítají třísky, nebývá nikomu příjemné. Vzniká přitom odpad a otázka kam s ním. Otesávat zbožnost od toho, co do ní nepatří, je nevděčná práce. Ubíjet lid Božím slovem není to, co bychom si představovali, že by Boží slovo mělo s námi dělat. Boží slovo má pozvedat a ne ubíjet. Ale Hospodin říká: „Z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo.“ Bůh nás neubíjí, aby nás zahubil, ale když už to dělá, tak proto, aby nás vysvobodil z temnoty a svázanosti, a uvedl do světla a svobody. Aby nás vyprostil z toho začarovaného kruhu naší polopohanské zbožnosti a daroval nám svobodu kráčet kupředu za ním, duchovně růst, a to tak, že v nás bude růst Kristus a jeho život na nás bude víc a více patrný. A my budeme růst v poznání Krista a pochopíme, co znamená to slovo: „Chci milosrdenství, ne oběť“, poznání Boha je nad zápalu.“

Slovo milosrdenství je překlad hebrejského „chesed“, což zahrnuje milosrdenství ve vztahu k člověku a zbožnost ve vztahu k Bohu. Zbožnost je poznání Boha a to je víc než prázdný rituál. Milosrdenství a zbožnost v nás mají růst jako zaseté zrno. O to usiloval i Ježíš, když cituje toto místo z Bible a říká: „Jděte a učte se, co to je: 'Milosrdenství chci, a ne oběť'.“ Říká to samospravedlivým farizeům, kteří tak úzkostlivě dbali na vnější zbožnost. Dbali na to, jak dobře vypadají před lidmi a pohrdali hříšníky, kterými se obklopoval Ježíš. Tito farizeové žili v zahleděnosti do své zbožnosti a pouze sem tam láтали ten svůj starý šat novými kusy. Oni chtěli čerpat z nového vína Ježíšových slov, ale zůstávali těmi starými měchy, které nemohly pojmout to nové mladé víno. Ale Ježíš říká: Pryč se starými šaty a starými měchy na víno. Já všechno tvořím nové. Víno večere Páně nám neprospěje, když jej budeme nalévat do starého měchu našeho života a nepřijmeme nový život znovuzrozený z Ducha svatého. Ani voda křtu nám nic neprospěje, když se nestaneme novým stvořením v Kristu. Ve víře nejde o pouhý koloběh zbožných vzletů a pádů, ale o probuzený nový život v Kristu přinášející ovoce a rostoucí duchovní poznávání Krista a pronikání do tajemství evangelia. Jednoduše řečeno, když Ozeáš mluví o protikladu skutečného poznání Boha a pouhých rituálních obětí, myslí tím, že vnitřní obsah je prostě víc než prázdná forma či zbožná gesta. A tak, poznávejme Boha. Usilujme ho poznat. Ale nejlépe jej poznáme, když se skutečně necháme otesávat Božím slovem a když nad námi vzejde světlo plynoucí z Božích soudů. Jinak bude naše zbožnost jen jako obláček či ranní rosa.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme, aby se pro bohatství Boží slávy, v nás tvým Duchem posílil a upemnil 'vnitřní člověk' a abys ty, Kriste skrze víru přebýval v našich srdcích; tak, abychom zakorenění a zakotvení v lásce mohli pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Tvou lásku, která přesahuje každé poznání, a abychom se dali prostoupit vši plností Boží. Amen.*

Přímělná modlitba: *Pane náš, v důvěře ve tvé milosrdenství se dovoláváme tvé lásky a prosíme, dej, ať my sami i lidé kolem nás poznávají, o co ve víře skutečně jde. Ať pronikáme do tajemství evangelia. Ať přinášíme tomuto světu tvou lásku namísto pouhého provozování svého náboženství. Dej, ať náš život přináší plody pravého pokání, ovoce Ducha svatého, které vyrůstá ze semene Božího slova. Prosíme tě za kazatele tvé církve, abys jim dával slyšet tvé slovo a dával jim umění, sdílet se o ně s druhými. Dej, ať my všichni dokážeme jasně a srozumitelně vyznávat svou víru. Prosíme tě, chraň nás vši povrchnosti a formálnosti. Dej, ať je naše víra autentická, ať není jen napodobeninou. Prosíme tě za všechny, kteří by rádi porozuměli křesťanské zvěsti, ale nevědí jak na to. Prosíme za ty, kteří o tobě vědí jen zprostředkovaně, ale nesetkali se s tvým Duchem. Prosíme, dej, ať i z tvých soudů nám vzejde světlo. Amen.*